

KADOTETTU VIISAUS

Tiwanakun perintö

Jouni Palmgren

KADOTETTU VIISAUS

/

TIWANAKUN PERINTÖ

OSA 3

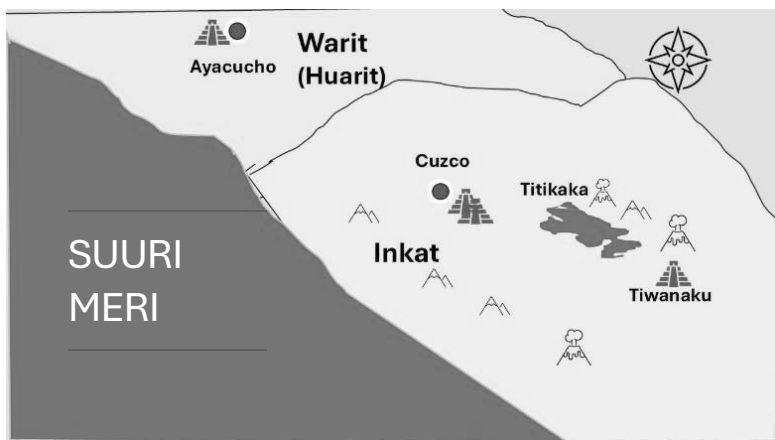

KADOTETTU VIISAUS

/

TIWANAKUN PERINTÖ

OSA 3

© 2026 Jouni Palmgren

Kustantaja: BoD · Books on Demand,
Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki,
bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH,
Friedensallee 273, 22763 Hamburg, Saksa
ISBN: 978-952-80-5395-8

Sisällys

<i>Johdanto</i>	9
<i>Varjot ja sydänten koetus</i>	13
<i>Kivikukko ja pohjoisen linnoitus</i>	32
<i>Taistelun ja vankeuden tie</i>	45
<i>Petturuus ja pelastuksen kajo</i>	60
<i>Kullan kirous ja petoksen hinta</i>	70
<i>Kansan epäilyt ja hovin jännitteet</i>	83
<i>Mama Killan näky - kääntyvä aurinko</i>	98
<i>Matka pohjoiseen ja vastarinta</i>	111
<i>Chachapoyan kukkulakaupungit</i>	133
<i>Tiwanakun kohtalon kivitaulut</i>	148
<i>Pimeään perintö nousee</i>	165
<i>Avainten kohtaaminen</i>	183
<i>Kehäportti ja Makyan ristiriidat</i>	198
<i>Mama Killan uhrauksen hinta</i>	214
<i>Kadotettu viisaus löytyy</i>	236
<i>Huipentuva yhteenotto</i>	249
<i>Uusi tasapaino</i>	266

***Lupaus tuleville sukupolville* _____ 282**

***Epilogi* _____ 291**

Keskeisiä henkilöitä:

Tika	Makyan ja Nayran kaksoispoika, rohkea ja näppärä
Sumaq	Tikan kaksoissisar, unien tulkitsija ja lääkekasvit tunteva
Makya	Kaksosten isä, joka oli saanut merkittävän aseman Inkahallitsijan hovissa
Nayra	Makyan puoliso Titikaka-järven rannan kylästä
Mama Killa	Kylän shamaani, viisas unien tulkki ja parantaja, hovin neuvonantaja
Qhantati	Kaksosten oppaaksi mukaansa ottama nuori nainen, hovin lähetti
Ch'aska	Apuchayn jälkeen valittu uusi esiin-kojen kuningas Cuscosta
Chusi	Vuoristoheimon päällikkö, joka vaati voimakasta kuria ja vahvaa johtajaa
Uropi	Tikan matkatoveri, tarkkasilmäinen tiedustelija
Puma Yana	Inkojen kivisydäminen sotapäällikkö ja hovin neuvonantaja
Kuntur	Kirjuri, taitava tähtikarttojen piirtäjä, Sumaqin sydämen valittu
Wiraqu	Warin (Huarin) valtuuskuntaa johtava sotapäällikkö
Kivikukko	Aqachun heimon sisäisen opposition johtaja ja Tikan haastaja
Titin Chua	'Kivi-Sisilisko'. Warin uuden nousun arkkitehti ja päällikkö
Atoq	Warin viekas ylipappi, joka käyttää voimakkaita henkisiä aseita

Aru Muru	Yuraq-Qhawan heimon voimakas ja viisas päällikkö
Yana-Sillqa	Chachapoyan neuvoston vanhin, joka hyväksyi liiton Cuscon kanssa
Uku ja Paqari	kaksi Inka-hovin vanhaa neuvonantajaa, jotka kääntyvät Warin puolelle
Atuku	Tiwanakun perintöä vaalivien pap-pien veljeskunnan johtaja
Mallku Ñawpa	Pimeän Mallkun veljeskunnan mah-tava kuolematon rituaalimestari
Ayar (Hucha)	Hovin hiljainen palvelija, joka tuns-i rituaalit ja hovin salaisuudet

Johdanto

Uusi valtakunta oli syntynyt. Titikakan kirkkaista vesistä aina Andien lumihuipuilta lännen suuralle merelle kaikui yksi nimi: Inkat.

Kuningasta ylistettiin Apuchayn perinnön jatkajaksi. Hänen aikanaan rakennettiin teitä, temppeleitä ja koteja, jotka kertoivat kansan toivosta ja tulevaisuudesta. Cusco alkoi nousta uuden ajan keskukseksi - maailman navaksi.

Mutta kaikki valo heitti varjon. Heimot, jotka olivat taipuneet Apuchayn rauhan edessä, alkoivat kuiskia menetetyistä oikeuksistaan. Papis-tossa osa kaipasi takaisin Tiwanakun ikiaikaista oppia, osa janosi valtaa ja unelmoi pimeistä rituaaleista, joiden uskottiin voimistavan uutta kuningasta.

Mama Killa näki unia auringosta, joka oli kääntynyt väärin päin ja heitti vuoret pimeyteen. Tika ja Sumaq, jotka olivat selviytyneet sodista ja koettelemuksista, tunsivat jälleen levottomuuden rinnassaan. Sillä vanha viisaus, joka oli kerran pelastanut heidän kansansa, oli alkanut murentua kiireen ja vallan alle.

Mitä hyötyä on suuresta valtakunnasta, jos sen sydän unohtaa, keitä me olemme olleet?

Pohjoistuuli toi huhuja linnoituksesta, jonka syvyyksissä uinui unohtunut salaisuus.

Sellainen, joka saattoi joko pelastaa Inkavalta-kunnan tai syöstä sen takaisin pimeyteen.

Niin alkaa matka, jossa kummankin kaksosen, sekä soturin että näkijän, on katsottava varjoihin, jotka he itse ovat jättäneet jälkeensä. Tiwanakun perintö ei ole kadonnut. Se vain odottaa, että joku löytää sen ja tekee siitä valonsa tai tuhonsa.

Cusco loisti kuin uusi aurinko Andien sydämessä. Temppelit kohosivat korkeammiksi joka kuukausi, ja valtakunnan tieverkosto kasvoi kuin maahan ilmestynyt kivinen käärme, yhdistäen vuorten uumenissa asuvat kylät yhdeksi kansaksi. Mutta valon mukana kasvoivat myös varjot. Kansa kunnioitti kuningas Ch'askaa, jonka hallituskausi oli alkanut viisaasti ja sovittelaavasti. Silti osa ylhäisistä heimopäälliköistä kiskaili, ettei Ch'aska ollut Apuchayn vertainen. Heidän mielissään eli yhä epäily: Oliko oikeuden tie todella nuoren kuninkaan käsissä?

Samaan aikaan Makya kanto yhä suurempaa vastuuta sotilaallisena johtajana. Tika ja Sumaq olivat nyt osa kuninkaallista neuvostoa, mutta tunsivat, että vanhojen tapojen tuntemus katosi kiireen alle. Tiwanakun viisaus uhkasi unohtua, kun uusi valtakunta janosi kasvua ja voimaa.

Eräänä yönä Cuscon portteja lähestyi yksinäinen matkailija. Hänen viittansa oli repaleinen,

mutta vyöllään riippui Tiwanakun aikainen kiviamuletti. Sellainen, jonka piti olla ikuisesti kadonnut. Vartijat johdattivat hänet temppelin valopihaan, jossa Mama Killa, Sumaq ja Tika odottivat.

“Minä tulen pohjoisen vuoristosta”, mies sanoi. “Siellä seisoo muinainen linnoitus, jonka seinät huutavat varoitusta. Se, mikä kerran katosi, on nousemassa uudelleen, mutta ei valon puolesta.”

Mama Killa kalpeni. Hän tunsu unissaan nähneensä saman: kääntynyt aurinkosymboli, joka ei tuonut elämää vaan tuhoa.

Tika ja Sumaq vaihtoivat katseen, jossa oli enemmän kysymyksiä kuin vastauksia.

“On aika palata juurille”, Sumaq kuiskasi. “Kohti Tiwanakun kadotettuja paikkoja.”

Tika nyökkäsi hitaasti. Hän ymmärsi, että heidän tehtävänsä ei enää ollut vain rakentamista ja liittoja. Nyt se oli myös etsintää, joka sisälsi varoituksia tulevasta muutoksesta.

Ja kun aurinko seuraavana aamuna nousi Cuscon ylle, sen valo tuntui jo erilaiselta kuin ennen. Aivan kuin se olisi yrittänyt kertoa, että kukoistuksen huipulla alkaa koetus ja varjojen aika on ovella.

Varjot ja sydänten koetus

Kevään ensimmäinen valo heijastui Cuscon kivi-seinistä kuin jumalten siunaus. Silti ilmassa tuntui levottomuutta. Se oli kuin tuuli, joka kulkee myrskyn edellä.

Tika seiso palatsin eteläportilla ja katseli pohjoiseen suuntautuvia polkuja. Hänen edessään avautui tie, joka johdatti kohti korkeita laaksoja, joissa uudet kylät ja heimot odottivat liittoa. Hän oli saanut kuninkaalta tehtäväksi rakentaa valtakunnan verkostoja ja tieyhteyksiä, sanansaattajien reittejä ja varastopaikkoja, joiden avulla uusi Inkavalta voisi sitoa kansansa yhdeksi.

"Tie ei ole pelkkää kiveä ja savea", hän sanoi oppipojilleen. "Se on kansojen välinen lupaus kulkea toisia kohti, ei pois päin." Hän tiesi kuitenkin, että jokainen uusi liitto oli myös koetus. Jokainen askel vei yhä kauemmas siitä rauhasta, jota he olivat kerran tavoitelleet.

Cuscossa samaan aikaan Sumaq oli jäämässä hoviin. Kaksosten tiet olivat haarautumassa tehtävien ja velvollisuuksien mukana, vaikka heidän välisensä siteet eivät olleet kokonaan katkenneet. Sumaqin kasvoissaan oli kypsyyttä, jota vuosien viisaus ja unet olivat muovanneet. Hän oli täyttänyt kaksikymmentä vuotta eli oli iässä,

jossa moni nainen jo perusti perheen. Ja hänen sydämensä löysi kohteensa. Nuori oppinut mies Cuscon temppelistä, Kuntur-niminen kirjuri, joka oli taitava piirtämään tähtikarttoja ja tuntemaan Tiwanakun vanhat merkit, valloitti hänen sydämensä.

Heidän kohtaamisensa oli ensin kuin hiljainen tuuli palatsin sisäpihoilla, mutta pian se muuttui tulen kaltaiseksi, joka ei piiloutunut enää kenenkään katseilta.

Sumaqin katse kirkastui, hänen äänensä sai uuden sävyn. Hän puhui jälleen tulevaisuudesta toiveikkaasti, vaikka sisällään hän tunsii oudon kiihkon. Unissaan hän näki kallioita, jotka halkeisivat kuin vanhat lupaukset.

Eräänä päivänä saapui uutinen pohjoisesta. Hovin sanansaattajat toivat mukanaan viestin, jota säesti varoituksen tuuli.

Pohjoinen Warin (Huarin) valtakunta, joka oli kauan ollut hiljaa, nosti jälleen päätään. Heidän johtajansa julisti, että Tiwanakun veri virtaa heidän suonissaan, ja että Inkojen vauraus kuuluu heille osana heidän muinaista perintöään.

Viesti sai hovin hiljenemään. Vanhimmat muistivat, että Warit olivat olleet muinoin Tiwanakun oppipoikia, mutta myös sen kilpailijoita.

He olivat mestareita keramiikassa, arkkitehtuurissa ja tähtien tulkinnessa, mutta heidän jumalansa puhuivat voimasta, eivät sovusta.

Pian Warin valtuuskunta saapui Cuscoon. Heidän johtajansa, Wiraqu, oli pukeutunut mustaan ja punaiseen. Hän toi lahjaksi kultaisia naamiota ja savisia reliikkejä, joiden sanottiin olevan suoraan Tiwanakun temppelistä. Mutta hänen sanansa olivat vaativia ja varoituksen verhoamia.

“Meillä ja teillä on sama juuri”, hän lausui Cuscon neuvoston edessä. “Siksi meidän on yhdistettävä voimamme. Hallitsemamme pohjoinen maa ja teidän kasvava eteläinen maanne olisivat yhtä ja yhdessä voisimme herättää Tiwanakun uudelleen.”

Kuningas Ch’aska kuunteli, katse vakavana. Hänen vierellään Mama Killa näki miehen ympärillä tumman hohteen, kuin savu, joka nousi maasta ilman tulta.

“Ja jos me emme suostu?” Ch’aska kysyi lopulta.

Wiraqu hymyili. Ei ystävällisesti, vaan varmana tietäen oman vahvuutensa.

“Silloin teidän valonne jää yksin. Ja yksin valo ei kestä varjoa.”

Kun valtuuskunta poistui, hovissa alkoi kuo-
hunta. Oliko Warien tarjoama liitto ehkä uusi
mahdollisuus. Vai sittenkin ansa?

Lopulta Ch'aska neuvostoineen päätti lähettää
Tikan selvittämään, millaisia tarkoitusperiä Wa-
rin valtakunnalla oli ehdotustensa takana. Su-
maq katsoi veljeään, joka valmistautui pitkälle
matkalle.

“Jos varjo tulee pohjoisesta, ehkä sinun mat-
kasi vie sen juurille”, hän sanoi. “Ja ehkä minun
on nähtävä, mitä se tekee täällä.”

Tika nyökkäsi. “Me olemme kahden tien kulki-
jat, sisar. Sinä vartioit hengen valoa, minä kuljen
maan suonია pitkin.”

Niin heidän kohtalonsa jälleen olivat erkane-
massa. Toinen oli lähdössä pohjoiseen rakenta-
maan yhteyttä kansojen välillä ja toinen jäi Cus-
coon, missä rakkaus ja politiikka sekoittuivat, ja
missä Warien varjo alkoi jo liukua temppelin por-
taille.

Cuscon palatsin sisäpiha oli täynnä hiljaista,
jännittyntä huminaa. Warin valtuuskunnan
lähtemisen jälkeen kuninkaan neuvosto oli ja-
kaantunut mielipiteissään. Sanojen säilät olivat
teräviä kuin viidakkoveitset.

Mama Killa tiesi, että tämä taistelu ei syntyisi
vain taistelukentällä, vaan kielen ja viisauden

Kolmas ja viimeinen osa vie lukijan Andien muinaiseen maailmaan, jossa Inkojen valtakunta nousee, varjot uhkaavat ja kadonneen viisauden salaisuudet ratkaisevat kansojen kohtalon. Kaksosten, Tikan ja Sumaqin, matka kohti liittoja, sisäistä kasvua ja pimeyden voittamista kietoutuu kiehtovasti historian, myyttien ja arkeologisten löytöjen ympärille. Tämä tarina yhdistää seikkailun, hengellisyyden ja vallan kysymykset unohtumattomaksi kertomukseksi siitä, miten menneisyyden perintö voi muovata tulevaisuutta.

Jouni Palmgren, FM, s. 1947 Jämsänkoskella. Teki pitkän uran tietojenkäsittelyn alalla. On eläkkeellä ja harrastaa golfia. Kirjojen tekemisessä on käytetty apuna tekoaälyä.

BoD

